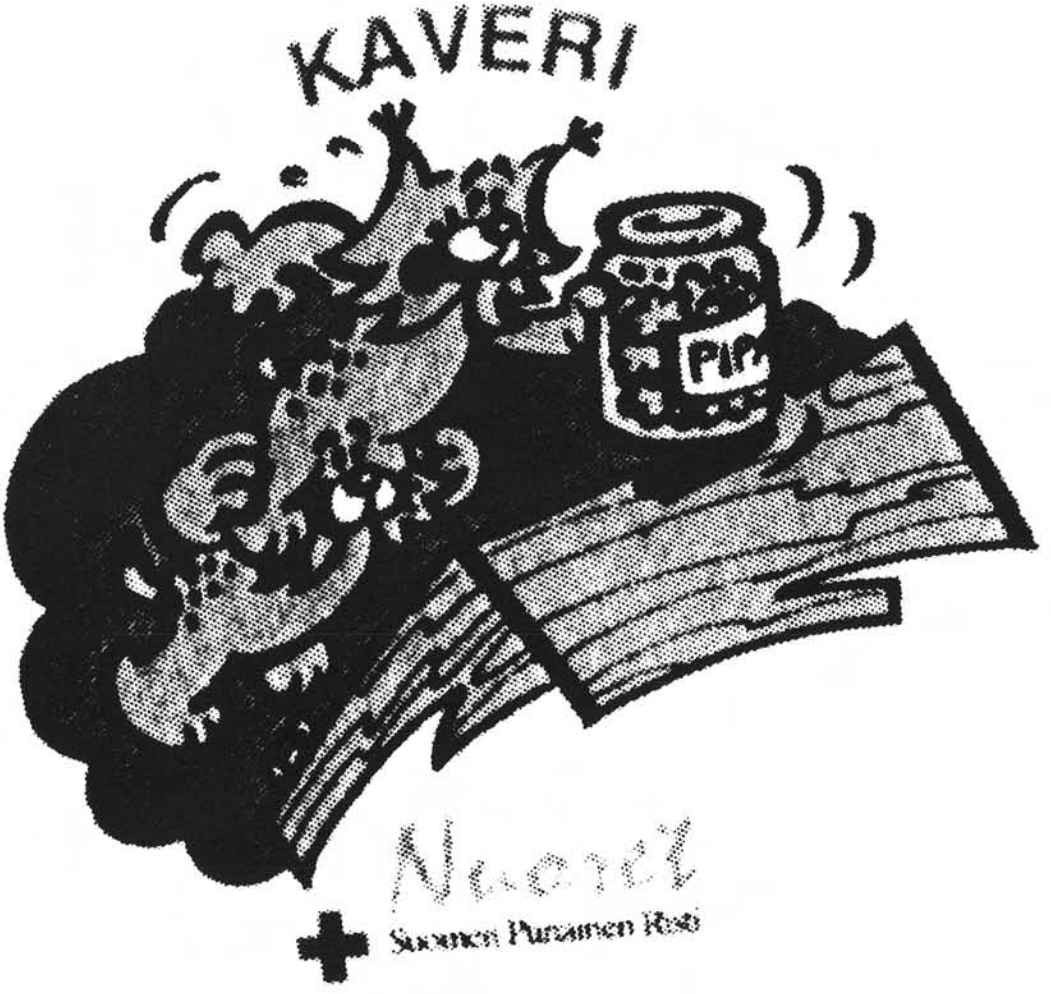
KAVERI
PIC
Suomen Punainen Risti

Kaveri

Kaveri-merkki sopii erityisesti 7–9-vuotiaille varhaisnuorille.

Merkin tavoitteena on, että varhaisnuori

* oppii oman elämän hallintaa, jolloin myös hänen itsetuntonsa vahvistuu
* oppii yhteistoimintaa ja toisten huomioon ottamista
* saa rohkeutta ja taitoja osallistua sosiaaliseen elämään
* ymmärtää ystävien merkityksen.

Merkkiin kuuluu kahdeksan yleistehtävää ja kolme valinnaistehtävää. Yleistehtävät sisältävät aiheen ytimen, ja siksi ne kaikki tulee käydä läpi. Valinnaistehtävistä tulee suorittaa vähintään yksi.

Yleistehtävät ovat

* Tullaan tutuiksi
* Ystävyyden ylistys
* Anteeksi!
* Piparibisnes
* Kiitos!
* Kuka lohduttaisi Nyytiä?
* Kiusaamisen kurjuus
* Hyvä me!

Valinnaistehtävät ovat

* Visiitti
* Me + Te = ME
* Kannetaan yhdessä korret kekoon

Merkin voi suorittaa niin ryhmäilloissa kuin leirilläkin. Suorittamiseen kuluu aikaa valinnaistehtävistä riippuen 5–7 tuntia. Tehtävät kannattaa jakaa usealle kerhokerralle tai leiripäivälle. Varatkaa myös riittävästi aikaa tehtävien valmisteluun.

Tehtävät on suunniteltu noin 12 varhaisnuoren ryhmälle, mutta ryhmäkoolla ei tässä merkissä ole juurikaan merkitystä. Ohjaajia tarvitaan vähintään kaksi.

YLEISTEHTÄVÄT

Tullaan tutuiksi

- **Tavoite:** opettaa muiden ryhmäläisten nimet, tutustuttaa kavereihin pintaa syvemmältä
- **Kesto:** noin puoli tuntia
- **Tarvikkeet:** (valittujen leikkien mukaan) sanomalehti, villalankakerä, vessapaperirullia, kaveribingo-ruudukoita (liite 1), kyniä, kirjoitusalustoja, pieni kangaspussi tai pipo, kysymyskortit, paperia, ominaisuustori-kortit (liite 2)
- **Ennakkovalmistelut:** (valittujen leikkien mukaan) tutustukaa leikkien sääntöihin, kopioikaa jokaiselle ryhmäläiselle kaveribingoruudukko, kirjoittakaa kysymyskortit valmiiksi, leikatkaa ominaisuustorin lappuset (korteista tulee kestävämpiä ja helppokäyttöisempiä, jos paperi päällystetään kontaktimuovilla ennen korttien leikkaamista)

Ryhmän toimivuuden kannalta on tärkeää, että sen jäsenet tuntevat toisensa hyvin. Tässä tehtävässä ryhmäläiset tutustuvat toisiinsa erilaisten leikkien avulla.

Tutustumisleikit ovat rentouttavia ja tunnelmaa vapauttavia. Leikeissä pyritään oppimaan kaikkien nimet ja tekemään ryhmästä turvallinen ja kotoisa. Tärkeää on, että jokainen tuntee kuuluvansa ryhmään ja olevansa hyväksytty. Teidän (= ohjaajien) kannattaa myös osallistua leikkeihin, jotta ryhmäytyisitte varhaisnuorten kanssa. Samalla saatte tuntumaa ryhmäläisiinne.

Tähän on kerätty muutamia hyviksi havaittuja tutustumisleikkejä. Ne on jaoteltu kahteen ryhmään sen mukaan, kuinka hyvin ryhmäläiset tuntevat toisensa entuudestaan. Valitkaa leikeistä mieleisenne ja keksikää itse lisää.

a) Ryhmän jäsenet eivät tunne entuudestaan toisiaan

(uuden ryhmän kokoontuessa tai esimerkiksi leirin ensimmäisenä päivänä)

Vatsalihasliikkeet

Leikkijät makaavat selällään lattialla jalat piirin keskustaan ja päät piiristä ulospäin. Kukin leikkijä nousee vuorollaan istumaan ja esittäytyy sanomalla esimerkiksi: ”Moi, mä oon Pekka (=oma nimi).” Muut nousevat istumaan ja tervehtivät: ”Moi, Pekka”, jonka jälkeen kaikki laskeutuvat takaisin makuulle. Sitten seuraava piirissä nousee istumaan ja kertoo nimensä. Leikkiä jatketaan, kunnes kaikki ovat saaneet esitellä itsensä.

Läpsy

Leikkijät istuvat piirissä lattialla. Yksi leikkijöistä valitaan keskelle Läpsyksi, ja hänelle annetaan sanomalehtikäärö. Leikki alkaa, kun leikin johtaja sanoo jonkun piirissä istuvan nimen. Läpsy yrittää lyödä sanomalehdellä kyseistä henkilöä polveen, ennen kuin tämä ehtii huutaa jonkun toisen leikkijän nimen. Läpsy jatkaa nimeltä mainittujen henkilöiden läpsimistä, kunnes vuorossa ollut leikkijä ei ennätä sanoa uutta nimeä ennen läimäytystä. Kyseisestä leikkijästä tulee uusi Läpsy. Edellinen Läpsy asettuu hänen paikalleen piiriin ja huutaa seuraavan kierroksen aloitusnimen. Halutessanne voitte ”vaikeuttaa” leikkiä niin, että keskeltä piiriin tulevan on muistettava huutaa jonkun nimi ennen lattialle istumista, muutoin hän joutuu takaisin keskelle. Leikki kannattaa lopettaa silloin, kun ilo on ylimmillään.

Hämähäkin verkko

Leikkijät istuvat piirissä. Leikin johtajalla on lankakerä. Hän pitää langan päästä kiinni ja heittää kerän jollekulle piirissä. Samalla hän kertoo nimensä ja esittää keksimänsä kysymyksen (esim. mikä on lempiruokasi). Kerän käsiinsä saanut vastaa kysymykseen ja kertoo oman nimensä. Sitten hän ottaa langasta kiinni, heittää kerän eteenpäin ja esittää

seuraavalle jonkin kysymyksen. Leikin edetessä ja langan risteillessä edestakaisin leikkijöiden välille muodostuu hieno hämähäkin verkko. Verkko voidaan ”purkaa” heittelemällä kerää päinvastaisessa järjestyksessä kuin ensimmäisellä kierroksella. Kerän heittäjä yrittää muistaa edellisen leikkijän nimen, sekä minkä asian hän edellisellä kierroksella itsestään kertoi.

Vessapaperi

Tämä leikki soveltuu esim. leirin tai retken alkuun. Kertokaa varhaisnuorille, ettei vessoissa ole yhtään paperia. Pankaa vessapaperirulla kiertämään ja kehottakaa jokaista ottamaan paperia tarpeisiinsa. Kun rulla on kiertänyt kädestä käteen, pyytäkää jokaista laskemaan repäisemiensä vessapaperiarkkien lukumäärä ja kertomaan yhtä monta asiaa itsestään. Muistakaa, ettei leikin tarkoitus ole nolata ketään!

Kaveribingo

Tämä leikki soveltuu ryhmälle, jonka kaikki jäsenet osaavat lukea ja kirjoittaa nimensä. Jakakaa jokaiselle leikkijälle kaveribingo-ruudukko (liite 1), kirjoitusalusta ja kynä. Tavoitteena on saada jokaiseen ruudukon ruutuun sellaisen ryhmäläisen nimikirjoitus, jonka kohdalla väittämä pitää paikkansa. Leikkijät kiertelevät vapaasti huoneessa. Yksi kysyy toiselta esimerkiksi: ”Pidätkö hämähäkeistä?” Jos kyseinen henkilö pitää hämähäkeistä, hän kirjoittaa nimensä kysyjän kyseiseen ruutuun. Jos taas henkilö vastaa kielteisesti, häneltä saa kysyä vielä toista asiaa. Samalta henkilöltä saa kysyä peräkkäin vain kaksi kysymystä, jonka jälkeen on siirryttävä seuraavan henkilön luo. Voittaja on se, joka ensimmäisenä saa koko ruudukon nimiä täyteen. Toinen vaihtoehto on, että voittajaksi julistetaan ensimmäisen täyden rivin joko pystysuoraan, vaakasuoraan tai vinoittain saanut leikkijä.

b) Ryhmän jäsenet tuntevat toisiaan jonkin verran

(jo aiemmin yhdessä toimineessa ryhmässä)

Kysymyspussi

Pienessä kangaspussissa tai pipossa on etukäteen (mahdollisesti varhaisnuorten kanssa yhdessä) tehtyjä kysymyskortteja. Leikkijät nostavat vuoronperään pussista yhden kortin ja esittävät kortin kysymyksen haluamalleen ryhmän jäsenelle, joka vastaa siihen. Korteissa voi olla esim. seuraavanlaisia kysymyksiä: mikä on pahin mokasi, mikä on lempiaineesi koulussa, oletko joskus kuvitellut olevasi kukkakauppias, milloin ja miksi teit suuren uhrauksen, mikä eläin muistuttaa sinua jne.

Vihjeleikki

Pyytäkää jokaista ryhmäläistä kirjoittamaan paperille nimensä sekä joitakin itselleen luonteenomaisia piirteitä. Kerätkää paperit ja käykää ne ryhmän kanssa yksitellen läpi. Henkilön itsensä antamien vihjeiden perusteella ryhmäläisten tulisi yrittää arvata, kenestä on kyse.

Ominaisuustori

Levittäkää ominaisuustori-kortit (liite 2) pöydälle nurin päin. Jokainen leikkijä valitsee umpimähkään 3–5 korttia ja tutustuu niihin. Sitten leikkijät ryhtyvät käymään vaihtokauppaa tavoitteenaan saada käsi täyteen itseään mahdollisimman hyvin kuvaavia kortteja. Lopuksi kukin lukee ääneen korteissaan olevat sanat ja perustelee, miksi ne tuntuvat omaan persoonaan sopivilta.

Vatsalihasliikkeet

Kun ryhmäläiset muistavat toistensa kutsumanimet, soveltakaa edellä esiteltyä vatsalihasliike-leikkiä siten, että otatte käyttöön sukunimet tai toiset ristimänimet.

Keskustelkaa tehtävän päätteeksi uuden jäsenen tulemisesta ryhmään. Miksi se voi olla vaikeaa? Miten uusi ryhmäläinen voi itse helpottaa sulautumistaan ryhmään? Mitä

ryhmäläiset voisivat tehdä helpottaakseen uuden jäsenen sopeutumista joukkoonsa? (Tulokas voidaan perehdyttää ryhmän perinteisiin ja tapoihin ja selostaa hänelle, miten ne ovat saaneet alkunsa. Hänelle voidaan myös kertoa ryhmän yhteisistä kommelluksista ja kokemuksista. Näin viimeksi tullut pääsee vähitellen sisään ryhmän juttuihin ja ymmärtää, mille milloinkin nauretaan. Ottakaa uusi jäsen aina huomioon. Kannustakaa ja tukekaa häntä hänelle outojen asioiden tekemisessä. Muistakaa sanoa ääneen, miten mukavaa teistä on, että hän on liittynyt ryhmään jne.)

Ystävyyden ylistys

- **Tavoite:** herättää keskustelua ystävyyden merkityksestä, rohkaista ilmaisemaan ystävyyden ja kiintymyksen tunteita
- **Kesto:** noin puoli tuntia
- **Tarvikkeet:** keppejä; jokaiselle ryhmäläiselle tukeva A4-paperiarkki ja kynä sekä pari hakaneulaa tai maalarinteippiä
- **Ennakkovalmistelut:** –

Jutelkaa tehtävän aluksi siitä, miksi ystävät ovat tärkeitä ja millainen on hyvä ystävä. Voitte havainnollistaa ystävyyden merkitystä keppien avulla. Kehottakaa ryhmäläisiä kuvittelemaan, että jokainen keppi on ihminen. Yksittäisen kepin saa helposti katkaistua. Jos sen sijaan sidotaan monta keppiä yhdeksi nipuksi, ikäänkuin ystäväjoukoksi, ne tukevat toisiaan, eikä niitä silloin saa helposti taittumaan. Antakaa ryhmäläisten kokeilla sekä yksittäisen kepin että nipun katkaisemista.

Kiinnittäkää tyhjä paperiarkki jokaisen ryhmäläisen selkään hakaneuloilla tai teipillä. Ryhmäläiset kiertelevät huoneessa ristiin rastiin ja kirjoittavat toistensa lappuihin kunkin henkilön hyviä puolia ja ominaisuuksia, jotka tekevät hänestä hyvän ystävän. Paperiin voi halutessaan myös piirtää kivan kuvan.Tarkoitus on, että jokainen miettisi ja merkitsisi jonkin mukavan asian kunkin ryhmätoverinsa paperiin. Valvokaa, ettei kukaan erehdy kirjoittamaan tai piirtämään ilkeitä asioita. Kun laput ovat valmiit, ryhmäläiset saavat ottaa ne muistoksi tuottamaan jatkossakin hyvää mieltä.

Anteeksi!

- **Tavoite:** opettaa anteeksipyytämistä, saada pohtimaan anteeksipyytämisen vaikeutta
- **Kesto:** noin 45 minuuttia
- **Tarvikkeet:** –
- **Ennakkovalmistelut:** valitkaa ryhmälle sopivat tarinat

Jakakaa varhaisnuoret 3–4 hengen työryhmiin. Antakaa kullekin ryhmälle käsiteltäväksi jokin seuraavista tilanteista. Tarvittaessa muuntakaa tarinoita niin, ettei niissä esiinny kenenkään ryhmäläisten nimiä. Työryhmät miettivät saamaansa tilannetta ja keksivät siihen loppuratkaisun. Lopuksi ryhmät esittävät tilanteet toisilleen pienoisnäytelminä.

- Luokka on päättänyt kerätä rahaa leirikoulumatkaa varten järjestämällä diskoillan. Marko on luvannut kysyä isoveljeään ja tämän kavereita diskon järjestysmiehiksi. Kotona hän ei viitsikään ottaa asiaa veljen kanssa puheeksi. Koulussa opettaja kysyy, kuinka asian hoito edistyy.

- Timo ja Tuomo ovat parhaat kaverukset. Timo on jo pitkään halunnut rullaluistimia ja säästänyt rahaa niitä varten. Sitten Tuomo saa vaariltaan joululahjaksi hienot rullaluistimet. Timo on kateellinen Tuomolle ja haukkuu

tätä nörtiksi: kaikki rullaluistelijathan ovat nörttejä ja harakoita. Tuomo pahoittaa mielensä.

- On talvi, ja Hannan luokka leikkii välitunnilla vuorenvalloitusta. Vastapuoli on voitolla, ja vastustajiin lukeutuva Tuija lällättelee lumikasan huipulla. Hannaa ärsyttää: Tuija on aina niin ollakseen. Hanna muistaa, miten Tuija kavereineen on joskus jopa kiusannut häntä. Hanna ottaa vauhtia, porhaltaa lumikasan huipulle ja tönäisee Tuijan alas. Tönäisy on tarkoitettua lujempi, ja se lennättää Tuijan pää edellä maahan. Hän saa päähänsä haavan, josta tulee verta. Mitä Hanna mahtaa ajatella?

- Tuuli viettää synttärijuhlia kotonaan, ja lähes koko luokka on paikalla. Sisällä tulee välillä niin kuuma, että on lähdettävä ulos tuulettumaan. Kimmo, Janne ja Noora alkavat kilpaa heitellä lumipalloja. Yksi lumipallo läjähtää suoraan naapurin mummon ikkunaan. Tuuli kuvittelee mielessään, miten kovasti mummo mahtoi äkillistä ääntä säikähtää ja vaatii, että Kimmo menisi heti pyytämään mummolta anteeksi.

- Liisa viettää kavereiden kanssa iltaa ostarin nurkilla, minne nuoria aina kokoontuu. Hän on luvannut äidilleen tulevansa kotiin viimeistään yhdeksältä. Aika kuitenkin vierähtää kuin siivillä, ja yhtäkkiä kello on jo puoli yhdeksän. ”Vähän aikaa vielä”, ajattelee Liisa ja venyttää kotiinlähtöä. Kun hän sitten puoli kymmeneltä saapuu kotiin, äiti on vihaisena eteisessä vastassa.

- Piia katselee TV:stä piirrettyjä. Mainostauolla tulee jugurttimainoksia, ja Piian alkaa tehdä mieli mansikkajugurttia. Sitä olisi jääkaapissa. Kun ohjelma samassa jatkuu, Piia ei malta poistua TV:n äärestä keittiöön. Piia lupaa pikkusiskolleen karkin, jos tämä hakee hänelle jugurttia. Sisko tuo pyydetyn purkin ja pyytää palkkiotaan. Piia väittää, ettei ole luvannut mitään palkkiota.

Keskustelkaa lopuksi vielä yhdessä anteeksipyytämisen ja -antamisen vaikeudesta. Keskustelun virittäjänä voitte käyttää seuraavaa tarinaa:

> Olipa kerran poika, joka oli luonteeltaan hyvin kärsimätön ja riitaisa. Alituiseen poika oli haastamassa riitaa muiden kanssa. Eräänä päivänä hänen isänsä antoi hänelle pussillisen nauloja ja käski hänen naulata niistä yhden puutarhan aitaan jokaisen riidan jälkeen. Ensimmäisenä päivänä poika naulasi aitaan peräti 37 naulaa.
>
> Seuraavien viikkojen aikana poika oppi kontrolloimaan itseään ja aitaan hakattavien naulojen määrä väheni päivä päivältä. Poika huomasi, että oli paljon helpompi hillitä riidanhaluaan kuin naputtaa nauloja aitaan.
>
> Viimein tuli päivä, jolloin poika ei naulannut aitaan yhtään naulaa. Hän meni kertomaan isälleen ilouutisen. Isä kehotti poikaansa kiskomaan aidasta yhden naulan jokaista sellaista päivää kohden, jolloin hän ei ollut riidellyt kenenkään kanssa. Päivät kuluivat, ja viimein poika saattoi mennä kertomaan isälleen, ettei aidassa ollut enää yhtään naulaa.
>
> Isä seurasi poikaansa aidan luo ja sanoi hänelle: "Poikani, olet käyttäytynyt oikein hyvin, mutta katso nyt tuota aitaa ja siinä olevia koloja. Aita ei ole enää samanlainen kuin ennen. Kun riitelet jonkun kanssa ja sanot hänelle pahasti, jätät häneen tällaisen jäljen. Sanallinen loukkaus satuttaa siinä missä fyysinenkin. Vaikka pyytäisit loukkaamaltasi henkilöltä anteeksi lukuisia kertoja ja hän sinulle anteeksi antaisikin, viiltämäsi haava voi umpeutua, mutta sen arpi on ja pysyy."

Piparibisnes

- **Tavoite:** herättää keskustelua rehellisyydestä
- **Kesto:** noin puoli tuntia
- **Tarvikkeet:** –
- **Ennakkovalmistelut:** valmistautukaa tarinan kertomiseen

Lukekaa tai kertokaa omin sanoin ryhmälle oheinen tarina.

> Markku oli Yli-Köyliön ala-asteen oppilas. Hänen luokkansa keräsi rahaa luokkaretkeä varten. Jokainen oppilas sai tehtäväkseen myydä kaksikymmentä laatikkoa pipareita kevään aikana.
>
> Markku sai helposti myytyä kaikki piparilaatikkonsa. Kun hän piteli hankkimiaan rahoja käsissään, hän ei voinut olla ajattelematta pitkäaikaista toivettaan: radio-ohjattavaa maasturia. Näillä varoilla hän voisi sen ostaa... Tilanne oli ristiriitainen, sillä sisimmässään Markku tiesi, että rahat kuuluivat luokalle.
>
> Markku päätti tilittää luokan kassaan vain kymmenen laatikon myyntitulot. Opettajalle hän valehteli, että puolet piparilaatikoista oli hajonnut myyntikelvottomiksi autokuljetuksen aikana. Itsellään pitämillä rahoilla Markku sai maasturin hankituksi. Pitkäaikainen toive oli täyttynyt, mutta Markku ei kyennyt iloitsemaan siitä.

Keskustelkaa yhdessä siitä, millaisia ajatuksia tarina herätti. Mitä Markun tulisi tehdä? Millainen lopputulos olisi oikeudenmukainen? Antakaa ryhmäläisten keksiä erilaisia versioita siitä, miten tarina päättyy. Halutessanne voitte lopuksi kertoa oheisen päätösversion.

> Markun paras kaveri Henry huomasi ystävänsä masentuneisuuden ja sai Markun kertomaan salaisuutensa. Yhdessä he päättivät mennä juttelemaan asiasta opettajalle. Opettajan kanssa keskusteltuaan Markku tunnusti tekonsa myös luokkatovereilleen ja pyysi heiltä anteeksi epärehellistä käytöstään. Markku ehdotti, että maasturi kuuluisi nyt koko luokalle. Luokkatoverit antoivat hänelle anteeksi, ja kivi vierähti Markun sydämeltä. Maasturi päätettiin ottaa luokkaretkelle mukaan. Sen avulla järjestettiin kilpailuja ja hauskaa ajanvietettä.

Kiitos!

- **Tavoite:** muistuttaa kiittämisen tärkeydestä
- **Kesto:** noin 40 minuuttia
- **Tarvikkeet:** kartonkia tai paperia, värikyniä, kangaspaloja, sakset, liimaa...
- **Ennakkovalmistelut:** –

Pyytäkää jokaista ryhmäläistä vuorollaan kertomaan, koska on viimeksi kiittänyt, ketä ja miksi. Käykää sitten läpi toinen kierros, jolloin kukin kertoo, koska on viimeksi unohtanut kiittää, vaikka olisi ollut aihetta.

Jokainen ryhmäläinen valitsee henkilön, joka on kiitoksen ansainnut, mutta jota ei yleensä muisteta kiittää (esim. äiti, koska hän pesee ja silittää vaatteet; isä, koska hän kuljettaa kerhotapaamisiin ja harjoituksiin; naapuri, koska hän jaksaa aina hymyillä), ja askartelee hänelle kiitoskortin. Ryhmä voi myös miettiä, ketä halutaan kiittää porukalla (esim. osaston hallitus, koska se on myöntänyt varoja ryhmän toimintaan; leirin keittäjä, koska hän tekee hyvää ruokaa), ja valmistaa yhteisen kiitoskortin.

Kuka lohduttaisi Nyytiä?

- **Tavoite:** antaa valmiuksia tukea kaveria erilaisissa ongelmatilanteissa
- **Kesto:** noin puoli tuntia
- **Tarvikkeet:** –
- **Ennakkovalmistelut:** valmentakaa ”potilas” rooliinsa

Tehtävä toteutetaan ensiapurastin tyyppisenä harjoituksena, jonka ryhmäläiset suorittavat pareittain. ”Potilaana” on ryhmäläinen, joka on surullinen ja ikävissään, koska hänen hyvä ystävänsä on muuttanut kauas toiselle paikkakunnalle. Työparin tehtävänä on lohduttaa ryhmäläistä (esim. häneltä voi kysyä, mikä on hätänä, voi kuunnella hänen huoliaan, halata, silittää olkapäätä jne...).

Keskustelkaa lopuksi yhdessä, miltä tehtävän suorittaminen tuntui, mikä siinä oli vaikeaa ja mikä helppoa. Jokainen voi muistella tai kuvitella jonkin surullisen tilanteen. Mikä itsestä silloin tuntuu hyvältä ja lohduttavalta?

Kiusaamisen kurjuus

- **Tavoite:** auttaa varhaisnuoria ymmärtämään sekä kiusaajaa että kiusattua, antaa toimintaohjeita kiusaamisen ehkäisemiseksi
- **Kesto:** noin 40 minuuttia
- **Tarvikkeet:** ”Kuka pelkää Pekkaa” -video ja videonauhuri, Tommi Läntisen kappale ”Syvälle sydämeen sattuu” (löytyy levyiltä ”Veijareita ja pyhimyksiä” sekä ”Parhaat 1994-2000”) ja soitin, Pekka Töpöhäntä -kirja
- **Ennakkovalmistelut:** katsokaa video etukäteen

Katselkaa yhdessä ”Kuka pelkää Pekkaa” -video (lainattavissa piiritoimistosta tai kirjastosta). Jutelkaa kiusaamisen syistä ja sen herättämistä tuntemuksista. Voitte johdatella keskustelua muutamalla kysymyksellä:

* Mikä on kiusaamista?
* Tiedättekö jonkun, jota on kiusattu? Onko joku teistä itse ollut kiusattu tai kiusaaja?
* Millaisia kiusatut ovat? Entä kiusaajat? Voiko heitä yleispätevästi tyypitellä?
* Miksi joku kiusaa toista?
* Miltä kiusatusta tuntuu?
* Mitä voitte tehdä, jos näette jotakuta kiusattavan? Entä jos itse joudutte kiusatuksi?
* Onko kiusaaminen aina ilkeää? Missä kulkee raja?

Tommi Läntisen kappale ”Syvälle sydämeen sattuu” sopii hyvin tehtävän aloitukseksi tai lopetukseksi. Halutessanne voitte käyttää myös Pekka Töpöhäntä -kirjoja havainnollistamaan aiheen käsittelyä; Pekka Töpöhäntähän joutui kiusatuksi lyhyen häntänsä vuoksi. Sarjan ensimmäinen kirja on nimeltään ”Pekka Töpöhännän seikkailut”.

Hyvä me!

- **Tavoite:** lisätä ryhmäläisten välistä luottamusta ja ryhmähenkeä
- **Kesto:** noin puoli tuntia
- **Tarvikkeet:** levy/kasetti ja soitin, huiveja
- **Ennakkovalmistelut:** –

Seuraavien harjoitusten tavoitteena on saada ryhmäläiset luottamaan toisiinsa. Kannustakaa heitä yhteistyöhön. Valvokaa, ettei homma mene pelleilyksi, vaan tehtävät otetaan tosissaan. Luonnollisesti kenenkään ei vasten tahtoaan tarvitse osallistua harjoituksiin.

3 kättä ja 5 jalkaa

Jakakaa osanottajat noin neljän hengen joukkueisiin. Antakaa niille kierroksittain vaihtuvat ohjeet, montako kättä, jalkaa, päätä, peffaa jne. joukkuen jäsenillä saa kerrallaan olla maassa. Jos ohjeena on esimerkiksi ”5 jalkaa ja 5 kättä”, joukkueen jäsenten maata koskettavien raajojen lukumäärä on yhteensä 5+5. Huonekaluista, seinästä yms. ei saa ottaa tukea. Se ryhmä, joka ensimmäisenä onnistuu asettumaan ohjeiden mukaiseen muodostelmaan, huutaa: ”ALIEN!” ja hankkii itselleen pisteen. Leikki jatkuu uudella ohjeella, esimerkiksi 3 jalkaa, 8 kättä ja pää. Eniten pisteitä kerännyt joukkue voittaa.

Vaihtuvat ryhmät

Musiikin soidessa ryhmäläiset kulkevat ympäriinsä huoneessa. Kun musiikki lakkaa, huutakaa jokin ohje, esimerkiksi ”2 jalkapohjaa yhteen” tai ”30 sormea yhteen” tai ”3 päätä yhteen ja nenistä kiinni”. Leikkijät toteuttavat toimintaohjeen kulloinkin lähimpänä seisovien ryhmäläisten kanssa.

Sokean kuljetus

Harjoitus suoritetaan pareittain. Leikkijä A sitoo silmänsä huivilla ja ojentaa etusormensa eteenpäin. B painaa oman etusormensa A:n sormea vasten ja lähtee hitaasti kulkemaan ympäri huonetta. A seuraa häntä sokkona sormikosketuksen varassa. Harjoituksen aikana ei puhuta mitään. Voitte välillä keskeyttää harjoituksen, jolloin kaikki pysähtyvät. Kehottakaa edelleen sokkoina olevia leikkijöitä (A) seisomaan paikallaan, kun taas leikkijät B vaihtavat keskenään paikkoja. Harjoitusta jatketaan uusilla pareilla. Lopuksi A:t ja B:t vaihtavat osia ja harjoitus uusitaan.

Tuolipiiri

Seiskää tiiviissä piirissä. Kääntäkää kylki kohti piirin keskustaa kasvot samaan suuntaan.Tiivistäkää vielä piiriä liikkumalla piirin keskustaa kohti. Yhteisestä merkistä kukin ryhmäläinen notkistaa polviaan ja taivuttaa vartaloaan istuvaan asentoon niin, että edessä seisovan takapuoli on jälkimmäisen sylissä. Tällaisen muodostelman synnyttäminen vaatii harjoittelua ja sujuvaa yhteistyötä. Kun olette saavuttaneet tasapainon tuolipiirissä, voitte hitaasti kokeilla kävelemistä.

Kalanruotonauru

Ensimmäinen ryhmäläinen asettuu lattialle selinmakuulle. Toinen asettuu makuulle siten, että hänen päänsä on ensimmäisen vatsan päällä. Kolmannen ryhmäläisen pää on toisen vatsalla jne., jolloin muodostuu kalanruodon muotoinen jono. Kun jono on valmis, ensimmäinen sanoo: ”Hih!” Toinen sanoo: ”Hihhih!” Kolmas taas sanoo: ”Hihhihhih!” ja niin edelleen. Muut yrittävät pysyä aivan hiljaa vatsojen pomppimisesta huolimatta.

Luottamuspiiri

Tämä harjoitus on vaativin. Muodostakaa tiivis piiri. Yksi ryhmäläisistä asettuu piirin keskelle. Hän ristii kätensä rintansa yli, jäykistää koko kehonsa ja kaatuu taaksepäin. Ne, jotka seisovat piirissä hänen takanaan, ottavat hänet varmasti vastaan. Keskellä olija pitää jalkansa piirin keskipisteessä ja kehonsa suorana ja jäykkänä. Ryhmäläiset tarttuvat lujasti

hänen hartioihinsa, jotta hän tuntisi olonsa turvalliseksi, ja siirtävät häntä piirissä eteenpäin, kunnes kierros tulee täyteen. Jokainen ryhmäläinen saa vuorollaan kokeilla keskellä olemista.

VALINNAISTEHTÄVÄT

Visiitti

- **Tavoite:** osoittaa, että tapaaminen ja keskinäinen kanssakäyminen tuottaa iloa kaikille osapuolille, helpottaa yhteyden solmimista esim. vanhuksiin
- **Kesto:** valmistelut puolesta tunnista tuntiin, vierailu noin tunti
- **Tarvikkeet:** esim. laulukirjoja, kitara, näytelmän rekvisiittaa...
- **Ennakkovalmistelut:** ottakaa yhteyttä vierailukohteeseenne ja sopikaa vierailusta

Lähtekää ryhmän kanssa tervehdyskäynnille esim. sairaalan lastenosastolle, vanhainkotiin, vanhusten päivätoimintakeskukseen tms. Vierailusta tulee sopia etukäteen laitoksen henkilökunnan kanssa. Halutessanne voitte ajoittaa vierailunne jonkin vuotuisen merkkipäivän tai tapahtuman mukaan (esim. ystävänpäivä, laskiainen, pääsiäinen, vappu, Punaisen Ristin päivä [8.5.], juhannus, unikeonpäivä, pyhäinpäivä, joulu, uusi vuosi). Ryhmänne voi valmistella teemaan sopivaa ohjelmaa: leikkejä, lauluja, runonlausuntaa, pienen näytelmän yms.

Me + Te = ME

- **Tavoite:** tutustuttaa varhaisnuoret toiseen SPR:n varhaisnuorisoryhmään, herättää yhteenkuuluvuuden tunnetta, saada ja antaa toimintavinkkejä
- **Kesto:** puolesta tunnista eteenpäin
- **Tarvikkeet:** paperia ja kyniä
- **Ennakkovalmistelut:** ottakaa etukäteen selvää toisten ryhmien toiminnasta

Solmikaa kontakti jonkin toisen Suomessa toimivan SPR:n varhaisnuorisoryhmän kanssa. Ryhmät voivat ryhtyä keskenään kirjeenvaihtoon, tavata leireillä, järjestää yhteisiä tapaamisia jne. Eri paikkakunnilla toimivien ryhmien yhteystietoja saa piiritoimistoista nuorisosihteereiltä ja nuorisotyön suunnittelijoilta. Kannattaa myös tutustua muiden järjestöjen nuorisotoimintaan (partio, liikuntajärjestöt jne.). Voitte saada uusia virikkeitä ja vastavuoroisesti kertoa muille omasta toiminnastanne.

Kannetaan yhdessä korret kekoon

- **Tavoite:** opettaa varhaisnuorille suunnitelmallisuutta, yhdessä tekemistä, vastuun jakamista ja kantamista
- **Kesto:** noin kaksi tuntia
- **Tarvikkeet:** –
- **Ennakkovalmistelut:** –

Harjoitelkaa ryhmän kesken yhteistoimintaa ja vastuunkantoa järjestämällä esimerkiksi tutustumisilta vanhemmille tai naamiaiset ystäville ja tutuille. Suunnitelkaa tilaisuus huolella ja jakakaa tehtävät tasapuolisesti (esim. kutsukorttien tekeminen, koristelu, pöydän kattaminen, tarjottavien valmistaminen, ohjelma ja loppusiivous).

KAVERIBINGO

MINULLA ON AKVAARIO	PIDÄN HÄMÄHÄKEISTÄ	SOITAN PIANOA	OSAAN LASKETELLA
KUUNTELEN TEKNOA	PESEN HAMPAAT KAKSI KERTAA PÄIVÄSSÄ	HIIHTÄMINEN ON KIVAA	ASUN KERROSTALOSSA
MINULLA ON VELI	PIDÄN KALAPUIKOISTA	OLEN KÄYNYT SAKSASSA	MINULLA EI OLE LEMMIKKEJÄ
OLEN PERHEENI AINOA LAPSI	MATEMATIIKKA ON HAUSKIN AINE KOULUSSA	OLEN OLLUT PARTIOLEIRILLÄ	HALUAN ISONA PALOMIEHEKSI

aamutorkku	aamuvirkku	ahkera
aikaansaava	aistikas	aktiivinen
aloitteita tekevä	analysoiva	anteeksiantava
antelias	arka	arvostava
asiallinen	atleettinen	aurinkoinen
avoin	avulias	edistyksellinen
eloisa	eläytymiskykyinen	energinen
eteenpäin pyrkivä	etevä	fiksu
harkitseva	hassu	hauras

hauska	hellä	hento
herkkusuu	herkkä	herttainen
hillitty	hillitön	hilpeä
huolehtivainen	huolellinen	huoleton
huomaavainen	hupsu	huumorintajuinen
hymyilevä	hyväksyvä	hyväntuulinen
häikäisevä	hämmästyttävä	idearikas
ihana	ihastuttava	ihmeellinen
ilmaisukykyinen	iloinen	iltatorkku

iltavirkku	impulsiivinen	innokas
itsenäinen	jaksava	jalo
johtajatyyppinen	joustava	järjestelmällinen
kannustava	kaunis	kekseliäs
kiltti	kiva	komea
korea	kultainen	kultakutrinen
kunnianhimoinen	kuunteleva	laulava
lempeä	lihaksikas	lukutoukka
lumoava	luova	lupsakka

lämmin	mahtava	miehekäs
mielenkiintoinen	mieletön	mietteliäs
monitaitoinen	mukautuvainen	mukava
musikaalinen	myönteinen	määrätietoinen
naisellinen	nauravainen	nopea
nuorekas	nätti	oikeudenmukainen
oma-aloitteinen	optimistinen	osaaottava
osallistuva	persoonallinen	perusteellinen
pieni	piirustustaitoinen	pirteä

pitkäpinnainen	pohdiskeleva	puhelias
päättäväinen	rakastettu	rauhallinen
realistinen	rehellinen	reipas
ripeä	rohkaiseva	rohkea
ronski	salamoiva	salaperäinen
sanavalmis	selkeä	seurallinen
sievä	skarppi	soma
sopeutuva	sosiaalinen	suloinen
suora	suurenmoinen	suurpiirteinen

suvaitsevainen	sydämellinen	sympaattinen
särmikäs	säteilevä	säästäväinen
söpö	taitava	taiteellinen
taivaanrannan-maalari	tarkka	tasapainoinen
temperamenttinen	terävä	toimelias
tulinen	tunnettu	tunnollinen
tunteellinen	turvallinen	tuumiskeleva
tyyni	uljas	unelmoija
uninen	upea	urhea

urheilullinen	uskalias	uskollinen
uskomaton	utelias	vaatimaton
vaativa	vahva	vaikuttava
vakaa	vakava	valoisa
vapaa	varma	vastustamaton
vastuuntuntoinen	vauhdikas	veijarimainen
veikeä	veljellinen	velvollisuuden-tuntoinen
viiksekäs	viisas	viitseliäs
villi	vireä	virkeä

voimakas	voimakastahtoinen	välitön
välkky	yksilöllinen	ylivoimainen
yllätyksellinen	ymmärtävä	yritteliäs
ystävällinen	älykäs	